

El Casino Llagosterenc celebra enguany el seu centenari. El propòsit d'aquestes ratlles és documentar un segment concret de la seva trajectòria. Entendre millor la funció local d'aquesta institució ens ajuda a enriquir la comprensió del que ha estat la vida social de Llagostera als anys 20 i 30. En el fons, el Casino Llagosterenc representava a l'època indicada una determinada manera de veure la vida i la cultura. Era una institució essencialment mesocràtica, que va saber fer-se popular i insubstituïble en aquell context. El Casino de Llagostera esdevé el paradigma de tantes altres institucions semblants que han ajudat a configurar la història de moltes altres poblacions de les nostres comarques.

El Casino Llagosterenc, de la primera Dictadura a la guerra civil

PERE SOLÀ I GUSSINYER

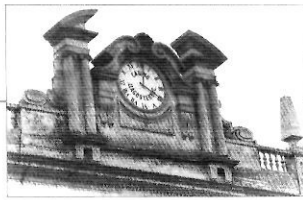
A la memòria redactada —segons testimoni de F. Falivene— per Julià Cutiller, memòria destinada a justificar la forma d'execució del pla de reformes de 1929, es comença amb un retòric, però significatiu, preàmbul sobre la significació del Casino Llagosterenc per a la vila on es troba enclavada:

"No existe quien pueda sustraerse a su influencia directa o indirecta. Es la única sociedad que por sus medios (biblioteca, cine, teatro, etc), por su objetivo (instrucción y recreo) y por su posición genuína (la única en la población), puede accionar de una manera eficaz sobre el ambiente(...). No en balde cuenta con más de un siglo (sic) de existencia y ha tenido tiempo más que suficiente para infiltrarse hasta las entrañas de cada uno de nosotros(...). Sin distinción de ideas ni de clases característica de nuestro Casino que ha contribuido a crear

este ambiente de general simpatía y mútuo apoyo, que se tradujo en la creación de importantes Hermandades y, en tiempos no lejanos, en la suavidad con que se resolvieron ciertas diferencias de clase, que motivaron en otras poblaciones choques violentos".

La gamma d'activitats del Casino es caracteritza per la seva regularitat, mig ritual, cíclica, per no dir monòtona, al llarg dels anys. L'aspecte d'animació local i d'organització d'activitats festives, d'esbarjo, continua essent el que mobilitza més energies de l'entitat. Així, a mitjan setembre de 1923, la directiva dóna permís al Club Esportiu Llagosterenc per a celebrar ball la nit del 16 de setembre, ball "cuya parte musical está encomendada al "Regimiento de Asia número 55", por cuyo (sic) obsequio dicha banda ejecutará un concierto en el salón Café de dicha Sociedad, a las nueve de la noche del mismo

dia". Per cert que el balanç econòmic del segon semestre de 1923 ofería uns beneficis líquids totals de quasi 200 pessetes. En el capítol de guanys, els articles de bar sumen 2.353 pessetes, mentre que el cinematògraf origina pèrdues per valor de 363 pessetes. Hem de tenir en compte que les distribuïdores de cinema es queden el 50% o el 60% del que es percep a la taquilla, en concepte de lloguer de les pel·lícules. Feixugues condicions, doncs, i més si es pensa que la propaganda i resta de despeses del cinema són enterament a càrrec de les butxaques de la Societat. El 16 de juny de 1925 el lletrat Joaquim Franquesa i Barceló va ser nomenat soci d'honor de l'entitat en atenció als seus valuosos i desinteressats serveis. Durant l'any 1925 —l'Acta del Consell directiu del cinc de gener de 1926 ens n'assabenta—, el nombre d'entrades de socis va ser de 60; les baixes per absència, 15; per malal-

L'imponent façana del Casino Llagosterenc presideix l'àmplia plaça on es celebren els mercats setmanals.

XAVIER RUIZ

tia, 1; separats, 1; baixes per defunció, 4.

La reforma dels estatuts de 1928

Fou el dia 10 d'abril de 1928 quan la Junta Directiva aprovà per unanimitat el projecte de reforma del Casino, presentat per l'arquitecte de Girona J. Esteve. Vuit dies després es celebrà Junta General extraordinària, en el curs de la qual la directiva exposà el projecte de reforma de l'edifici de Josep Esteve, projecte que havia estat exposat des de 10 dies abans al saló-cafè. La Junta general va acceptar per unanimitat, segons les actes, la reforma presentada. I acordà nome-

nar una comissió de reforma dels estatuts de l'entitat.

Havien de passar uns quants mesos encara perquè el dia 28 de novembre de 1928 els socis —convocats per la directiva i la comissió de reforma del reglament— aprovessin per aclamació els nous estatuts, després d'una sessió d'intensa discussió d'alguns dels articles del projecte. Posteriorment, i sense cap problema, el Govern Civil provincial va reconèixer els nous estatuts (sessió Junta Directiva del 8-I-1929). Un mes més tard fou acordada l'edició de 1.000 reglaments i tants altres carnets per als socis. El reglament editat havia estat presentat al Govern Civil als efectes de la llei d'Associacions, i va ser

homologat per Prudencio Rodríguez Chamorro, aleshores governador, el 4 de gener de 1929. Es tracta del típic reglament de societat d'esbarjo, com tantes n'hi havia a la Catalunya d'abans de la guerra civil. Hi ha, de tota manera, diverses peculiaritats en el seu enfocament i redacció que intentaré de fer veure tot seguit. La comissió de reforma de l'estatut estava formada per Vicenç Valls, Francesc Falivene i Sebastià Gispert.

L'entitat té finalitats recreatives, instructives i culturals. És apolítica, com era preceptiu d'aquest tipus d'associacions. Ubicada als edificis de la seva propietat de la plaça de la Indústria, núms. 8 i 9 del carrer d'Àlvarez, de Llagostera, dispo-

TREBALL DE REDACCIÓ

sa de tota una gradació o escalafó de socis: actius, agregats, transeünts, d'honor i inactius. Els únics amb plenitud de drets són els socis actius. Els inactius són tots aquells que no desitgen formar part de les Juntes, Comissions o càrrecs. La situació d'"inactius" els dura cinc anys. Aital condició no els eximeix de pagar com qualsevol altre soci. Els socis agregats són aquells que encara no fa un any que han ingressat a l'entitat; no tenen ni veu ni vot, ni poden ser triats per a ocupar càrrecs ni a la Junta ni a les Comissions.

Els menors de quinze anys, per la seva banda, no poden ser socis del Casino. L'estatut que comento és taxatiu en relació als socis actius que no vulguin assumir responsabilitats: tot soci actiu —ens diu l'article 17— estarà obligat a acceptar i a detenir qualsevol càrrec o comissió que se li pugui encarregar, tant per la Junta Directiva com per part de la Societat, convocada en Junta General. El soci que es faci el repatani i no accepti aquestes obligacions serà expulsat per espai de dos anys de la Societat o entitat.

D'altra banda, el reglament estableix les sancions de rigor als

socis que no paguen les quotes o que no es presenten a les sessions de la Junta o de les Comissions de què formen part. Les elementals normes de convivència hauran, així mateix, de respectar-se. En cas contrari, es preveuen sancions més o menys greus. Tots els socis tenen dret a acompanyar al Casino els forasters que vulguin, durant el primer mes que aquests romanguin a la localitat. El reglament encara va més enllà: aquest socis seran *responsables* de la conducta d'aquests forasters que, en certa manera, apondran.

La composició de la Junta directiva és la normal en aquesta mena d'associacions. La freqüència de reunions és setmanal. L'article 38 del reglament estableix que les votacions seran nominals, excepte les que tinguin a veure amb casos personals i disciplinaris. També seran secretes (havent-se prèviament absentant el respectiu interessat) en aquells casos que afectin l'interès particular dels individus de la mateixa Junta o parents ("*persona de familia dentro del cuarto grado civil*"). S'especifiquen també en l'esmentat document les atribucions de cada càrrec directiu. I s'especifiquen de manera molt prolíxa, per

tal que no quedi dubte respecte al que pertoca al vice-secretari, per exemple, el qual —ultra haver de substituir quan calgui el secretari o el bibliotecari— durà mensualment el control del soci morós o insolvent.

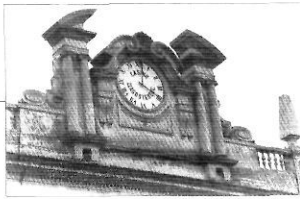
El saló-café

Tenint en compte la importància del saló-café en aquesta mena de societats, es comprèn la tasca fiscalitzadora i de control del "vocal de torn" prop del bidell i dels dependents del casino. Les Juntes generals de socis —ordinàries— són anuals i es celebren durant la primera quinzena de gener de cada any. Hi queden prohibides les votacions per aclamació. En canvi, hi són prescrites les votacions ordinàries —és a dir, aquelles en què els qui voten afirmativament romanen asseguts, mentre que els qui ho fan negativament s'aixequen—, les nominals i les secretes. I, si hi hagués contradicció entre els acords de la Junta general ordinària i la Junta Directiva, està previst convocar-ne una altra d'extraordinària, en el termini de deu dies.

Ara bé, si la màxima raó de ser quotidiana del Casino és la vida

Obertura de l'acte de col·locació de la primera pedra del Casino, poc després de ser constituïda la Societat, el 19 d'octubre de 1888.

social que propicia el saló-café, la principal significació comunitària de l'entitat és, sense cap dubte, la seva contribució a l'esplendorosa celebració de la festa major anyal. Per tal de fer possible aquesta contribució, és reglamentari que cada soci satisfaci una quantitat estipulada quinze dies abans de la celebració de la festa gran. L'any 1928 la suma a pagar era de 10 pessetes per als solters (fins a 35 anys) i d'un terç d'aquesta quantitat els casats. I l'article 84 del nou reglament establí que només podrien ser exceptuats del pagament de la quota de festes extraordinàries aquells socis de qualsevol classe que portessin dol (*"que guarden el primer año de luto por defunción de persona de su familia comprendida en el primer y segundo grado de parentesco consanguíneo"*).

També en són dispensats els malalts i els casats i solters majors de 55 anys. Ara bé, els dispensats de pagament de la quota de festes no podien de cap manera freqüentar el saló de festes, *"ni el socio, ni sus familiares"*, llevat d'excepcions autoritzades per la Junta.

Només els individus del sexe masculí podien ser socis del Casino, de manera que si una família

de la població —ens diu l'article 89— no té cap home soci, per a fruit de les festes extraordinàries caldrà que cinc dies abans (de les festes) aquesta família sigui proposada a la Junta Directiva per dos socis actius; si la proposta és acceptada, aquesta família estarà obligada a pagar una quota igual a la dels solters major de 35 anys, és a dir, 6 pessetes.

En un altre apartat s'estructura la comissió de Biblioteca, de la qual formaran part el bibliotecari i dos socis; s'hi preveu que es destinarà anyalment un mínim del deu per cent de l'import total de les mensualitats per a l'adquisició de llibres. També preveuen els estatuts un ball de societat mensual, alhora que queda *"terminantemente prohibido todo juego de envite o azar"* (article 109).

Una memòria operativa

Segons els documents que es troben al mateix Arxiu del Casino, la

reforma del Casino Llagosterences produí en base a un pressupost en el qual hi entraven els conceptes següents:

Saló de Teatre	ptes. 25.261
Saló de café	ptes. 40.560'72
Saló de festes	ptes. 36.684'64
Pis del bidell	ptes. 14.906'76
	<u>117.773'12</u>

Imprevistos: 3% 3.533'31

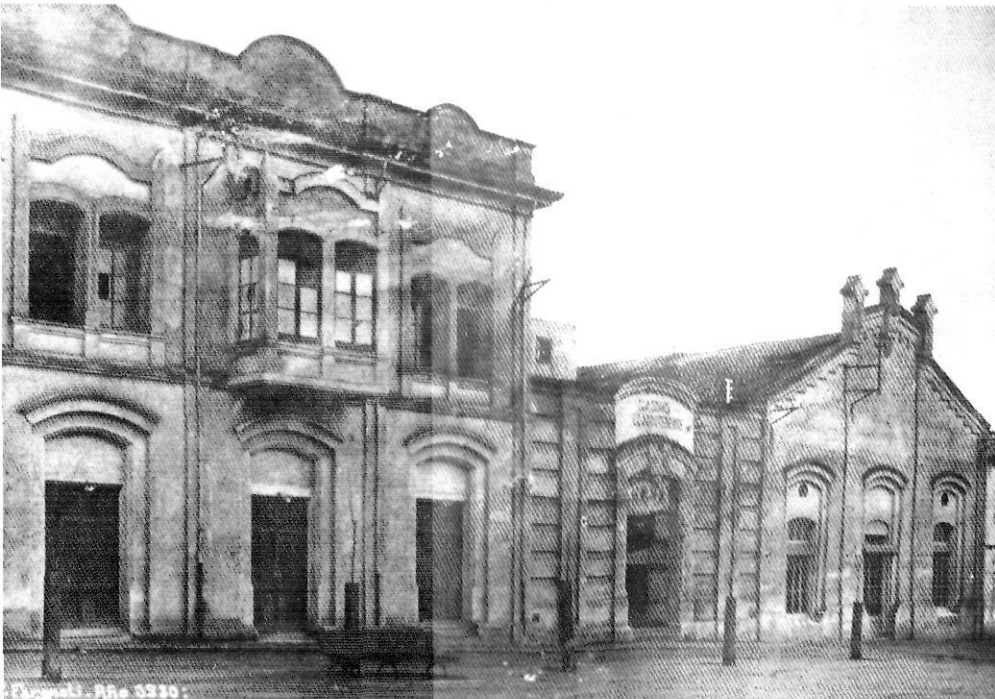
TOTAL ptes. 121.306'31

L'entitat Llagosterenca va obtenir un emprèstit hipotecari de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis per valor de 100.000 ptes. en les condicions establertes per aquesta entitat, o sigui, amb un 5% d'interès compost, a amortitzar en el termini de vint anys un cop fet el darrer lliurament. Això obligava el Casino a satisfer anyalment 3.000 ptes. en concepte, doncs, d'amortització i d'interessos. La Junta que va tirar endavant el projecte no veia que aquesta càrrega pogués fer trontollar el Casino. De fet, com

COL. P. PASCUAL

Un altre aspecte de la festa de l'acte de col·locació de la primera pedra.

Dependències del Casino primitiu, en una fotografia de V. Fargnoli de l'any 1930.

COL. P. PASCUAL

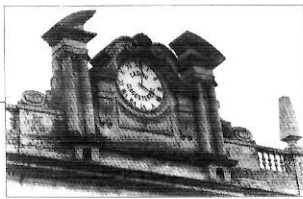
El Casino i la plaça de la Indústria, poc abans de la "gran reforma" arquitectònica de l'entitat.

afirma la memòria adreçada als socis exposant l'entrellat de la reforma del Casino, "un examen minucioso de los libros de contabilidad en la parte referente a los siete últimos años, o sea desde el primero de julio de 1922 a 30 de junio de 1929, nos indica, según extracto que poseemos, un beneficio total de 51.679'42 pesetas, si bien una parte de éste va involucrado en la

amortización desvalorizante de ciertas cuentas del Activo. Corresponden 7.382'77 ptas. anuales, o sea cantidad insuficiente para contraer el compromiso que pretendemos".

"Comparados los 14 balances semestrales correspondientes a estos últimos siete años, se nos presentan tres con una reducida ganancia y otros tres que acusan pérdida. Una mirada a los ejerci-

cios que motivan los mencionados balances nos dice que la falta de beneficio no es originada por causa fortuita ni por marcha irregular de la entidad. Aquellas directivas, no teniendo un fin con el que justificar la acumulación de capital, en metálico o incrementando otras cuentas del activo, invirtieron un superávit a esparcimiento de los socios. Nos permitiremos creer que aquellas

COL. P. PASCUAL

Processó de la Puríssima, l'any 1928, amb el Casino al fons.

mismas Juntas hubieran procedido de otra manera, caso de existir una finalidad para aplicar el dinero en otra forma".

Per aquesta raó, prossegueix la memòria esmentada, *"creemos que los restantes ocho semestres son los que verdaderamente señalan la vida regular del Casino, y no tememos equivocarnos y creemos justo basarnos en su resultado para nuestros cálculos. El promedio de beneficio anual, comprendida la desvalorización promovida en inventario, es de unas 10.000 ptas. anuales".*

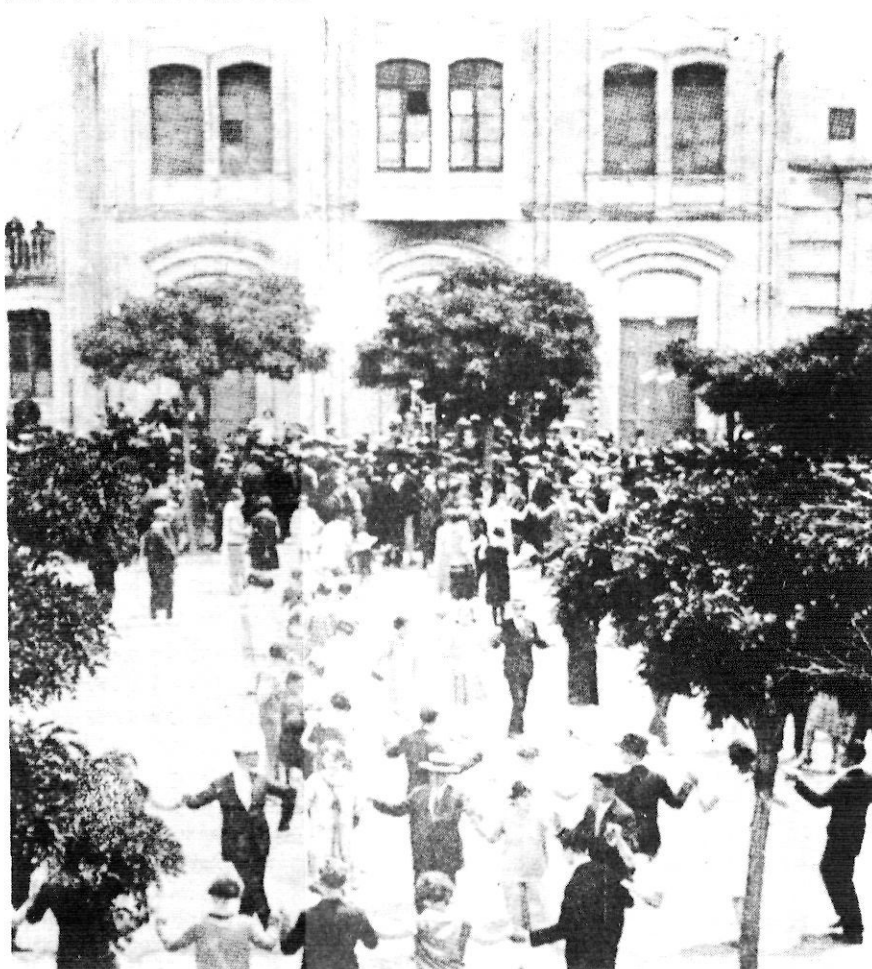
Les previsions, vist tot això, no són gaire favorables, raó per la qual la Junta acorda sotmetre els socis a un insignificant sacrifici: l'augment de 5 cèntims per consumició els dies festius. Les 3.000 pessetes anuals que, almenys, es recaptarien així, servirien per a reforçar els ingressos i poder pagar les 8.000 pessetes que queden "per a la total cancelació de les obligacions, abans de la data en què començaran a comptar-se els interessos".

La reforma de l'edifici

Per fi, el 12 de setembre de 1929 va tenir lloc la presentació i discussió de la memòria de la Junta directiva per a la reforma de l'edifici social. Es tractava de fer votar un augment per obres. Només "uns dotze socis" van votar en contra del projecte, segons l'Acta del dia esmentat. Però el 29 de setembre d'aquell mateix any, la Junta Directiva acordà revisar els plànols del projecte de l'arquitecte Esteve, per tal d'estudiar si aquests plànols s'ajustaven "a totes les necessitats" de la Societat, *"y en caso contrario que se modifiquen, encargándolo al mismo arquitecto D. José Esteve de Gerona"*. Dies més tard (reunió de la Junta Directiva del 26 de novembre de 1929), hom acordà d'obrir un compte especial amb la denominació "reforma dels edificis". Interessa també de tenir en compte que l'entitat havia entès que calia anar cap a un pla d'amortització de les seves obligacions (2-V-1928), de manera que a la reunió amb les

obligacions (acta d'11 de maig de 1928) s'acordà finalment, i per aclamació, que els accionistes condonarien tots els interessos reportats i que reportessin les seves obligacions, mitjançant les garanties següents: en primer lloc, les obligacions es saldarien pel seu valor nominal. També, la Junta Directiva sortejaria en dos terminis, durant el seu exercici, obligacions per un valor nominal de deu mil pessetes. Finalment, com a mínim als dos anys següents, i fins a la seva completa amortització, el 50% dels ingressos provinents de la quota de soci s'aplicarien a l'amortització mensual d'obligacions.

Fetes unes quantes modificacions al projecte de reforma física del local social, el pressupost total pujava a 102.441,40 ptes. Hom pensava, de totes maneres, que el preu final seria més baix, ja que es podria utilitzar per a la nova construcció algun material de la vella. D'altra banda, es guardava l'esperança de poder adjudicar les obres per menys diners. Les modifica-

Una ballada de sardanes davant del Casino vell.

cions que he mencionat, convingudes anticipadament entre l'arquitecte i la Junta Directiva i la comissió de reformes, afectaven el saló de festes, la biblioteca, els "retretes" i la façana. Els canvis introduïts tenien en compte que el nou emplaçament del saló-biblioteca permetia que fossin reals algunes obertures que abans eren fictícies. Hom havia atorgat també més importància al cos central, la qual cosa, segons fonts del Casino, donava major unitat estilística a l'edifici: "Hemos exigido una mayor pureza de estilo. Hemos hecho que las aberturas fuesen más como ahora son, a fin de ahorrar" —justificava la Comissió de reformes. Aquests retocs, de major o menor importància, van ser acceptats per la Directiva, així com també el plànol general, la memòria de l'arquitecte, el pressupost i el plec de condicions que aquest havia presentat (11-XII-1929).

Eren moments de gran vitalitat del centre. Dos mesos abans (19-X-

1929), en assemblea general fou votat l'arrendament del local de cinema (166 vots a favor per 10 en contra) i a favor de l'arrendament del subministrament de begudes (128 a favor, per 38 en contra). El president Julià Cutiller havia explicat fil per randa els motius que havien induït la Junta a proposar aquests arrendaments. La recaptació per l'arrendament del subministrament de begudes permetria un guany de 5.000 ptes. per aquest concepte. Els guanys per l'arrendament del teatre-cinema pujarien a 4.500 ptes. L'arrendament del cinema es preveia per una durada de 10 anys, segons l'oferta dels empresaris Batalla i Regàs.

El dia 17 de gener de 1930 es va signar l'escriptura de préstec-hipotecari a l'efecte de dur a terme el pla d'obres aprovat en Junta general, amb la Caixa de Pensions (Actes de la Junta Directiva del 14 de gener, i de la Junta General del 26 de gener). En aquesta darrera data, la Junta Directiva va acordar per una-

nimitat de presentar a l'Ajuntament de Llagostera una sol·licitud per a l'aprovació del Pla de Reforma. També s'acordà aquell mateix dia declarar obert el termini de concurs per a l'adjudicació del pla de reforma. Posteriorment (14-II-1930) es prorrogà el termini. Un nou pressupost de l'arquitecte Esteve, ara de 105.790,60 ptes., va ser aprovat per la Junta el dia 16 de març de 1930. Finalment, les obres van ser adjudicades a Antoni Montseny, de Girona, (23-III-1930, Acta de la Junta Directiva). Les condicions "tècniques" que oferia el contractista Montseny —l'únic a presentar-se al concurs— eren que:

"a) en el cuerpo central en vez de poner una viga grey y un arco de 15 x 30, se construiría de 45 x 30, atirantándolo con dos vigas de hierro con sus áncoras y tirantes correspondientes.

b) en el cuerpo lateral, igual cambio que en el párrafo anterior.

c) se podría suprimir de la fachada el grupo escultórico central y añadir el revestimiento en piedra artificial en todos los zócalos".

En la resta seguiria en tot el plànol i els pressupostos de l'arquitecte. En aquestes condicions es comprometia a fer les obres amb una rebaixa del 5%.

Tothom hi va estar d'acord. La contracta d'obres tenia llum verda des de llavors.

Una escissió en una entitat renovada

A les sessions o assemblees generals del 17 de juny i de 20 de juny de 1929, la Junta es va negar a discutir el punt dels seus ordres del dia —únic punt!: la petició de reforma feta per un nombre suficient de socis actius; ambdues es suspenen per manca de quòrum. Els promotors —se suposa— de les indicades reunions generals devien protestar d'aquesta manera de procedir de la Junta, atès que el dia 20 es formaren aldarulls (vegeu actes de les reunions d'aquests dies, i també la de la Junta, de 24 de juny de 1929). Com a conseqüència d'aquest moviment d'oposició, i "velando esta Junta por el decoro y prestigio de esta Sociedad, unánimemente acuerda amonestar por medio de oficio a los señores socios: Eloy Deu, Vicente Rissech, Juan Farran, Clemente Casanovas, Juan Font,

Miguel Rissech, Francisco Riera y Sebastián Llossent”.

L'ofici en qüestió constituïa una clara advertència als indicats socis, als quals s'acusava d'haver dut a terme “manifestacions antisocietàries”.

Aquests incidents foren la causa o la manifestació (caldrà escatir-ho millor) de l'escissió que va portar a la creació per alguns anys de la Penya La Nao. A aquest conflicte es referí un president de la postguerra, E. Raset Coris, quan a la Junta general de 23 de gener de 1955 parlava d'aquella divisió de la societat “*al hacerse la gran reforma de la segunda época, creándose una rivalidad que se conoció con el nombre de “Penya La Nao”. La vida de dicha “Penya” duró dos o tres años, o algo así...*”. De fet en va durar més, ja que —segons D. Grau— l'any 1935 encara consta...

El Casino i l'animació de la vila

Poc després (acta 9-VII-1929), la Junta Directiva acorda l'ingrés del Casino a l'Agrupació Cinema-

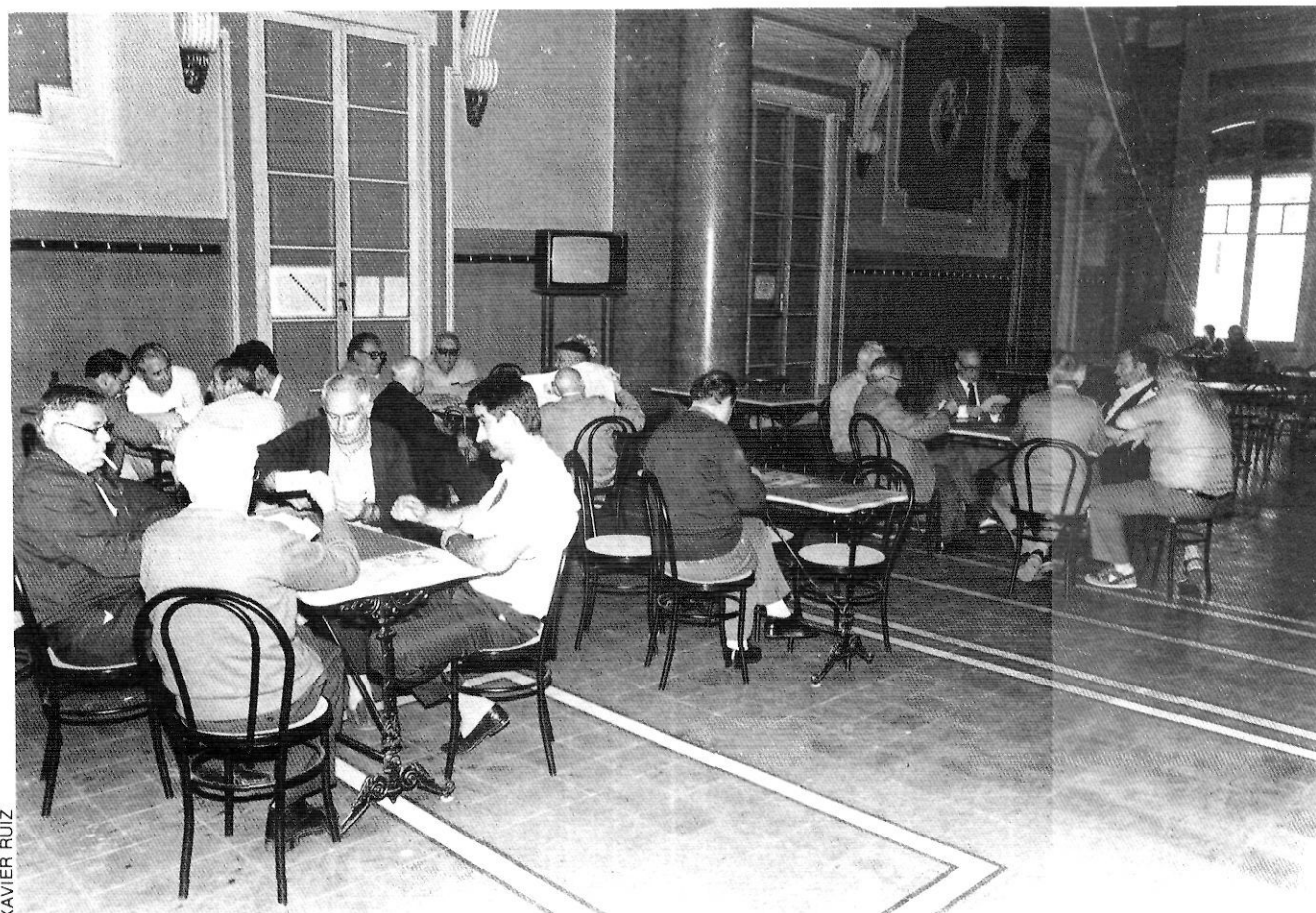
togràfica de la Província de Girona. En un altre ordre de coses, i responent a la petició formulada per vint-i-vuit socis, s'envia un telegrama al President del Consell de Ministres de Madrid en què es demana l'ampliació de l'amnistia i la revisió de les causes de Garraf.

D'altra banda, el dos de desembre de 1930, també en Junta Directiva, el president “*da cuenta de haber firmado con los señores M. Batalla y D. Regás de la ciudad de Gerona el contrato de arriendo del salón café-teatro*”.

En fi, per acabar aquest rosari de notes puntuals, diré que el dia set de juliol de 1931 la Junta acorda que “*siempre que la Comisión “Jovenut Llagosterenca” celebre baile en el Salón de fiestas de esta sociedad deberá ingresar en Tesorería la cantidad de quince pesetas. Queda excluido (?) del convenio de Fiesta Mayor*”. I, una setmana després “*se acuerda obse-*

quiar con un merienda a los niños de la Colonia Escolar que veranea en esta vila”.

A partir de la reforma dels estatuts de finals de 1928, el Casino encarna un paper tan central en la vida de la població que fins assumeix la comesa d'organitzar les festes locals, la festa major. La documentació conservada a la Biblioteca de l'entitat ens permet de reconstruir perfectament aquesta tasca d'animació i d'organització festiva. Organització que té en compte no sols la tasca de fer rutllar la festa major, sinó també la de muntar periòdicament vetllades i activitats de ball, cinema, teatre i *variétés* i festivals pels soldats de la vila que fan la guerra al Marroc. En l'aspecte musical, el nombre d'orquestrats, cobles i conjunts que passen pel Casino és molt considerable. La història social del fet musical a les comarques gironines no pot prescindir de l'examen atent de quin tipus de conjunts i de música intervenien en festes de les poblacions comarcals, i que anaven des de la cobla orquestra Barcelona a la Unió Artística de Vidreres (1935), pas-

XAVIER RUIZ

L'ampli local del saló-café del Casino Llagosterenc en una fotografia recent.

TREBALL DE REDACCIÓ

El Casino Llagosterenc ha tingut sempre present la seva vocació recreativa.

sant per una llarga llista de "Principals" (l'Olotina, la de Banyoles, la de Sabadell, la de la Bisbal...). La Junta del Casino, o més ben dit, les juntes successives dels anys 20 i 30, atenen les ofertes o demanen actuacions dels grups i les orquestres més diversos, sempre cercant l'equilibri entre la fama i el preu de la prestació.

Però si la música és imprescindible per a la marxa de la Societat Casino Llagosterenc —i per a la seva projecció social—, el cinema esdevé amb el temps una poderosa forma d'esbarjo, de culturització... i d'ingressos! (petits). A partir de la documentació arxivada al Casino no es pot fer perfectament una anàlisi de la "programació" cinematogràfica de l'entitat. Dic "programació" entre cometes perquè de tal —en un sentit conscient o intencional— no en devia tenir res de res, suposo, la successió de films que es projectaven a la sala del Casino. Però, enmig del seu caràcter asistemàtic, o malgrat aquest, no hi ha dubte que tindria suc una anàlisi acurada del que s'empassava en matèria de cinema la gent de les nostres comarques, als anys 20 i 30. Aquesta anàlisi ens permetria d'entendre millor la progressiva *habituació* de la ruralia catalana a les formes d'expressió d'aquest poderós mitjà artístic que és l'anomenada "setena" de les arts. La correspondència del Casino amb cases comercials distribuïdores de cinema francès, alemany i sobretot americà és abundant, diversificada. No sol haver-hi censura de les pel·lícules comercials contractades (*generalment en tandes o grups de 10 films*), però de vegades —pocques— hi ha problemes. Per exemple amb un film de la casa L. Gaumont, "Corazon Olvidado", que no es va poder projectar per falta de permís del batlle de la vila. Mesos després, una altra empresa distribuïdora de cinema comercial proposa al Casino que faci una "première" per a l'alcalde, per evitar maldecaps de censura, de la pel·lícula "Los cuatro jinetes del Apocalipsis". El paquet de pel·lícules que ofereixen les cases solen tenir el "ganxo" d'una pel·lícula o dues d'anomenada, per exemple "Chiqui-

XAVIER RUIZ

lín" ("The Kid") de l'immortal Charlie Chaplin. Les altres, però, "no maten moros". Les empreses trameten prospectes amb les característiques físiques (durada o longitud de la cinta, etc) i "artístiques" del film. Així podem començar a resseguir les primeres passes d'aquesta americanització de costums populars, ja des dels anys 20.

Segons els balanços que cons-

ten a l'arxiu del Casino, l'any 1932 l'organització de la festa major va dur uns ingressos de 5.021 pessetes i unes despeses de 3.087 pessetes, amb un sobrant de 1.213,60 pessetes. I l'any següent l'envelat va costar 4.253 pessetes i els ingressos per a la festa foren de l'ordre de 5.054 pessetes, amb un benefici de 800,50 pessetes. Les despeses totals de l'envelat de 1932

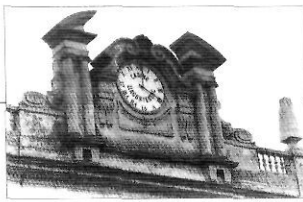
Records d'un protagonista

Els darrers anys de la Dictadura de Primo de Rivera i els primers de la República presenciaven una transformació renovadora del Casino. Francesc Falivene, nascut el 1897 a la mateixa localitat, va ser un dels promotors de la reforma, ja que formava part de la comissió nomenada a tal efecte pel Casino, juntament amb Vicenç Valls i Sebastià Gispert. Amb ell parlava vers la fi de l'hivern de 1980, un matí lluminós (no sé perquè, a Llagostera els dies de sol són més esplèndids que enlloc, sobretot a la primavera). Aquest bon vellet tenia aleshores 82 anys. Falivene ja era serraller a l'edat de 13 anys. Quasi bé fou un autodidacte. De jove va anar a Barcelona, a treballar-hi. Però va tornar a Llagostera, on la família hi tenia un comerç de material de cuina i electricitat. Més tard intentà de seguir cursos per correspondència de l'Escola Industrial. Va ser d'Esquerra Republicana des de la seva fundació i va fer d'alcalde de la vila l'any 1938. Després van venir vint-i-cinc anys d'exili a França, d'on tornà l'any 1964. Amb S. Gispert, Falivene va entrar a la Junta del Casino Llagosterenc després de la reforma del Reglament. No va fer mai de primer president, però sí de segon president

("els càrrecs no m'interessen", comenta).

Felivene, amb el seu posat pulcre i el cap clar i una cara de bona persona, m'explica en aquella entrevista que va seguir Molt de prop les obres, atès que era el comissionari de la Junta per a fer-ho. De fet, l'arquitecte Esteve, l'arquitecte del Casino, era amb ell que tractava, com a part visible de la Societat. La construcció del Casino va ser una tasca en la qual col·laboraren artesans com en Sagra, de Girona. L'arquitecte havia presentat, tot primer, un projecte que no va agradar a la Junta. Més endavant Esteve n'ideà un altre que va anar a missa i que havia estat dissenyat d'acord amb els canvis introduïts, a tall d'esmenes i suggeriments, per la Junta. La idea d'unificar la façana, donant-li l'amplada que té actualment, va ser, precisament, del meu interlocutor, el qual també havia estat president de l'Agrupació Sardanista de la vila. I afegia que, quan Esteve va veure que li volien fer fer una façana tan vistosa, va comentar: "amb això, m'hi lluiré".

Falivene pensava (1980) que el Casino feia ara un paper trist, "i sort n'hi ha de la darrera Junta, que ha fet per aixecar-lo!". Durant la darrera Dictadura hi hagué una

havien estat de 1.091,75 pessetes, força menys que les que hi va haver l'any següent.

Al principi de 1931 van entrar en vigor els nous contractes d'arrendament de la consergeria i del cinema. El 21 de gener de 1931 la Junta Directiva va acordar donar-se de baixa de la "Societat d'Empresaris d'Espectacles Públics de Catalunya", per la raó elemental d'haver cessat aquesta societat en l'explotació del cinematògraf.

D'abril a novembre d'aquell any ens assabentem per les actes de l'entitat de l'estat de les obres de reforma, les quals, per cert, pateixen una paralització momentània, "por el motivo de que el contratista Sr. Antonio Montseny se le haya declarado el "boicot" en todas sus obras, afectando entre ellas las de esta Sociedad". El 16 de setembre de 1931 la Presidència del Casino manifestava que "entrevistados la Comisión (para el estudio y ejecu-

ción del plan de reforma de nuestro edificio social) con el contratista Sr. Montseny, no se ha podido hallar otra solución para poder continuar las obras que la Sociedad las continúe por su cuenta y cargo, confiando los trabajos a los contratistas hermanos Planella de Gerona, comprometiéndose el Sr. Montseny a descontar del importe de las obras lo que esta sociedad haya pagado".

Dificultats per impulsar la reforma

El dia 15 de gener de 1933, en Assemblea General, el president Josep Creus explica "la situació econòmica en què es troba la So-

cietat", posant en relleu que aquesta es troba en manca de diners disponibles per al pagament d'alguns comptes a diferents creditors: "La manca d'aquest efectiu ha sigut, no la falta de previsió o mals gastos de la Junta, sinó el tenir aquesta de fer despeses per reparacions que eren imprescindibles a l'estatge social, i també el tenir de pagar quantitats de certa importància per a la legalització de l'escriptura de la carta de pago amb la Caixa d'Estalvis, pòlisses d'assegurances i Energia Elèctrica; tot això fora de pressupost". Diu que tota la Junta ha estudiat molt mesuradament el cas, àdhuc ha consultat a "Srs. socis que durant alguns anys han desempenyat càrrecs d'importància dintre de les Juntes i llur parer fou el mateix de la Junta, o sigui el que: perquè les Juntes visquin amb vida pròpia i al mateix temps perquè la Societat no perjudiqui els interessos dels creditors, que s'autoritzi a la Junta Directiva, baix les condicions que podrà assenyalar la Junta General, per fer un emprèstit de 5.000 ptes. en obligacions al portador i transferibles, d'un valor cada una d'elles de cent pessetes i que aquestes redituïn els sis per cent anual".

A la fi de la reunió, la Junta quedà facultada per a emetre l'emprèstit i les obligacions, que —a proposta d'un soci— van quedar establertes cada una d'elles en 50 pessetes, amortitzables en cinc anys a partir de 1935 a raó de mil pessetes cada any com a mínim. En el curs de 1933 va ser emès l'emprèstit de 5.000 ptes. en 100 obligacions, i cobert totalment. Per cert que, segons l'Acta de la Reunió General de 7 de gener de 1934, l'inventari-balanç de 1933 presentà un capital líquid de 215.585'25 pessetes.

Les coses, però, no devien anar tan bé que la Junta acordés el set de febrer de 1935 de gestionar un ajornament del pagament a fer al constructor Montseny. I que acordés, així mateix, d'iniciar (10-X-1935) converses amb la Caixa de Pensions per a la concessió d'un préstec nou, ara de 10.000 pessetes. Proposta aquesta que, traslladada a la Junta General de socis del primer de desembre de 1935, va ser aprovada per unanimitat (textualment fou acordat "facultar a la Junta Directiva per a concertar un préstec amb la Caixa d'Estalvis i Pensions per a la Vellesa, secció especial d'Assegurances Socials, de 10.000 pessetes al 6% d'interès

Destacats membres del Casino a l'envelat de la Festa Major del 1920. D'esquerra a dreta, Francesc Falivene, Sebastià Gispert, Emili Cortina i Albert Bustins.

colla de juntes amorfes, "que no han fet res". De fet, la vocació del Casino és de presència cívica al poble, d'animació local: "Nosaltres vam introduir al reglament el punt que establí que el Casino seria l'entitat que organitzaria la festa major, a exemple del Casino dels Nois de Sant Feliu de Guíxols. Això contribuiria, de retruc, a donar vida i força a l'entitat".

El meu interlocutor estava visiblement content de l'obra arquitectònica que va resultar de la reforma. Esteve va inspirar-se, diu, en el Casino dels senyors de Girona. Per exemple, no hi havia aleshores taulell —barra— i la planta baixa, sinó que —com en aquell Casino gironí— el cafè te'l servien de dins. El recurs a l'em-

prèstit de la Caixa d'Estalvis va ser una altra de les mesures manllevades al Casino dels Nois de Sant Feliu de Guíxols. Em refereix també que el constructor Antoni Montseny li havia dit que els arcs tenien secret, cosa que no van tenir els arcs del cinema Albèniz de Girona. Refereix que Antoni Montseny que tenia un xalet a S'Agaró —va demanar consell un dia, al mateix Casino, a l'arquitecte Domènech i Muntaner, el qual va aprovar i beneir algunes solucions arquitectòniques agosarades.

Totes les il·lusions posades en la reforma del Casino es van desballestar amb la guerra civil —sentencià a la fi de la conversa Falivene.

amortitzable en cinc anualitats, amb les condicions establertes per l'entitat prestadora d'aquesta classe d'operacions").

En aquesta reunió també es va acordar de continuar portant la consergeria per arrendament i no per administració directa.

L'ús oficial de la llengua pròpia

Una qüestió de cert interès és tot el que afecta a la catalanització dels escrits i dels anuncis de la Societat que historiem. El dia 28 d'abril de 1931, segons l'acta de la sessió de la Junta, la directiva acordà per unanimitat que a partir d'aquella data "*todos cuantos anun-*

cios, comunicados y escritos análogos, tenga que expedir esta directiva, lo haga en lengua catalana".

Dos mesos després, concretament el vint-i-u de juny de 1931, té lloc una assemblea general de socis, la qual decideix, a proposta de la Junta Directiva i per unanimitat —en votació ordinària—, de catalanitzar el nom de l'entitat, la qual a partir de llavors es dirà Casino Llagosterenc. Nou dies ha de passar fins que la Junta directiva decideixi de fer traduir tots els segells de l'entitat, fins aleshores en castellà.

Per un moment sembla com si hi pogués haver una picabaralla de banderes a la localitat. En efecte, el batlle Nadal va enviar el 9 d'abril de 1932 una lletra al president del Ca-

sino en la qual deia, textualment, segons consta en un duplicat de l'arxiu del casino:

"tinguent coneixement de que aqueixa Junta, en la última sessió que va celebra, va acordar no proposar cap Bandera Nacional en l'estatge social, el dia 14 de l'actual abril, data de la commemoració de la proclamació de la República Espanyola, a fi de prevenir les conseqüències que tal acord podria portar, ja que es podria interpretar com a enemiga, eixa Junta, del Règim en què vivim i en el qual amb tanta satisfacció viu tothom, prego a V. que, immediatament, contesti sobre la veracitat del mentat acord, a fi d'obrar en conseqüència i comu-

Les lectures del Casino

Què llegeixen i quina producció cultural consumeixen els casinistes llagosterencs dels anys 20 i 30?

El dia 14 de març de 1922 la Junta del Casino va acordar de subscriure's a l'edició de *Tirant lo Blanch* feta per la casa Viader de Sant Feliu de Guíxols. Per cert que el mestre Abelard Fàbregas es va donar de baixa de l'entitat aquell mateix any. Motiu: havia d'absentar-se de la localitat (sessió de 14-XI-1922). Com se sap, per aquesta època la relació amb les escoles graduades de la vila i els seus mestres és amical i força intensa, a causa sobretot de la personalitat dels mestres com l'esmentat i especialment Julià Cutiller o Cutillé. Les escoles graduades tenen una secció d'aficionats, de nom "Joventut", a la qual el Casino dóna permís per a representar als seus locals el drama *Com les olives*, alternant amb les projeccions de cinema. El 16 de gener de 1923, segons les actes de l'entitat, es va donar permís a Cutiller perquè els nois fessin la representació dels Pastorets. Deu mesos després, Cutiller demanà suport moral i material per a l'"escola de declamació" del Club Esportiu Llagostera, que ell presidia. La Junta aprovà una fórmula de col·laboració amb aquest club i les seves activitats (27 de novembre de 1923). Més tard, és el mateix Casino que

té una companyia de teatre, la qual posa en escena —o almenys així ho donen entenent els registres de sessions (p. ex. 13-I-1925)— el drama *El Fill*, amb la col·laboració de dues actrius de Barcelona. No sabem si aquesta companyia té a veure amb la companyia de declamació que actua al centre quatre anys després (Acta de la sessió del 19 de març de 1929).

Pel que fa a la biblioteca, a la fi dels anys 20 i primers 30 es va fer un esforç considerable per a fer-la útil. Ja al segon trimestre de 1923 s'havia acordat de construir un armari per endreçar els llibres. Van ser nomenades, en successives ocasions, persones per a les comissions de biblioteca. Cutiller n'és un, fins al maig de 1933. L'assemblea general del Casino del 27 de gener de 1935 va acordar tornar a donar un impuls a la biblioteca, tot reorganitzant-la, "i posar en pràctica aquelles solucions que es creguin necessàries per fomentar l'assistència a la mateixa".

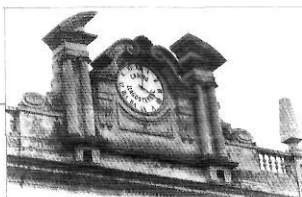
Per acabar amb les referències a Cutiller o Cutillé, vull dir que la sessió general de socis del 25 de gener de 1953 va acordar, sense cap vot en contra, d'atorgar al mestre el títol de president d'honor i de mèrit de l'entitat.

A més de l'adquisició del *Tirant lo Blanch*, l'entitat compra en aquests anys 20 i primers 30 algu-

na obra sobre la guerra d'Àfrica, es subscriu a la col·lecció de la *Història Nacional de Catalunya*, i el 28 de febrer de 1928 la Junta acorda la subscripció a la *Historia Universal del Proletariado*, quatre mesos abans de tancar l'abonament a la revista "Mercurio". Posteriorment es subscriu a obres com *La vida desconocida de Jesucristo*, *Sesenta días en Rusia*, els disset toms de les *Monografías Históricas*, així com (15-I-1929) el *Llibre d'Or del fútbol Català*, mentre que dos anys més tard hom acorda la subscripció a la col·lecció de toms de la casa Ballach; vull afegir també que l'abril de 1932 el soci Jaume Barnés mereix el reconeixement de la Junta arran d'un bell gest: el lliurament de 78,20 pessetes amb destinació a la Biblioteca, que corresponien al 10% dels rebuts de les assegurances que aquest soci representava.

També es subscriu l'entitat a les edicions de "A Tot Vent" i "Històries Curtes".

Entre els rebuts que formen part del frondós i caòtic paperam de l'arxiu que vaig consultar del Casino, hi ha tot el que fa referència a subscripcions a revistes i diaris. L'entitat estava abonada a "El Sol" (Madrid), "El Autonomista" (Girona), "Diari de Girona", "La Vanguardia" (Barcelona), "Scherzando" (Girona, 1921), "La Publicitat" (Barcelona, 1921), "Las

nicar-ho al Sr. Governador Civil, el qual, en circular recent, té recordat amb gran eficàcia la celebració de tal diada, no solsament per els particulars, sinó per les Societats, además de que aquesta Alcaldia vol eludir tota responsabilitat per qual-sevol succés que pogués ocórrer a causa de l'actitud d'eixa Junta en mèrits del repetit acord; de modo que és precis saber anticipadament si aqueixa Societat posarà les banderes el memorable dia 14.

Visquin Vs. molts anys / Llagostera, 9 d'abril de 1932".

Però, immediatament, i en assemblea general de socis del dia onze d'abril de 1932, fou acordat amb sis vots en contra que "en

todas las fiestas oficiales y populares ondee en la fachada principal de esta sociedad la bandera Catalana y Española".

De tota manera, i com el lector pot anar observant, el registre escrit de les sessions ordinàries del Casino no es va catalanitzar fins més tard, precisament quan, essent secretari Sebastià Gispert (4-I-1933), la Junta Directiva acusa rebut "amb la deguda satisfacció d'un comunicat de la Cambra Oficial de la Propietat Urbana de la Província de Girona, que diu tenir dret la Societat a un premi de cinc-centes

pessetes degut a les condicions d'ornamentació, decoració i gust artístic interior i exterior que té el nostre estatge social".

La vida econòmica

Diverses vegades la Junta general —assemblea de socis— actua en judicis contra socis barallats, conflictius o busca-raons. Els judicis solen acabar amb la separació temporal o a perpetuïtat d'algun dels culpables. En alguna ocasió passa que algun soci, descontent per alguna cosa, és dóna de baixa de manera més o menys sorollosa. El descontent pot ser degut, per exemple, a les quotes extraordinàries

COL. P. PASCUAL

Julià Cutiller, un mestre molt recordat a Llagostera, dinamitzà la Biblioteca del Casino en els anys de més activitat socio-cultural.

XAVIER RUIZ

La Biblioteca del Casino, després del saqueig sofert en acabar la guerra, ha perdut bona part de la seva funció.

Noticias" (Barcelona, 1914-1921), "La Veu de Catalunya" (Barcelona), i també a d'altres publicacions menors, com "Ressorgiment", de Sant Feliu de Guíxols (1914), o "Corcho y Tapones", de Sevilla, 1920, igualment com al "Diario del Comercio mercantil, industrial, agrícola y de avisos" (1920). Temps a venir, i quan l'entitat havia de jugar el macabre joc nacionalsindicalista, es va subscriure a "El Pirineo".

Fet i fet, tafanejant l'arxiu en qüestió, no vaig trobar cap inventari de publicacions periòdiques del centre als anys 20 i 30 (ni en altres èpoques). Com a màxim, pots anar aixecant constància d'abonaments successius, més o menys puntuals. Així l'entitat està

abonada (o bé n'ha estat) a les següents revistes i diaris —ultra els esmentats—: "El Día Gráfico" (gener de 1925), "Bella Terra" (febrer de 1925, rebut per sis mesos), "Stadium" (desembre de 1928). L'abril de 1930 es va acordar no rebre més "La Nación". El juliol de 1930 es va renovar la subscripció a "La Esfera" i a "La Dépêche". Pel desembre de 1933, quinze socis van demanar que fos completada la premsa periòdica amb la recepció dels òrgans obrers "Adelante", "El Socialista" i "Solidaridad obrera". S'acordà satisfer en part la demanda: es va fer l'abonament a "El Socialista" i també a "Luz". El novembre de 1935 el Casino es va donar de baixa a "Corcho y Tapones", i també per

les mateixes dates es va demanar i obtenir que "El Socialista", suspès, fos substituït per un altre títol de la capital de l'Estat, "Política".

Noteu que un òrgan tan popular com "Solidaridad Obrera" —o altres publicacions anarcosindicalistes— no figuren a la nòmina. Caldria esperar al principi de 1937 perquè, a proposta de P. Feixas, un membre de la Junta, s'acordés la subscripció a "Trellal" i a "Solidaridad Obrera". Això passava el 21 de gener de 1937. Justament el 4 de febrer del mateix any, i en plena convulsió social, es notificà haver rebut una lletra d'un grup nodrit de socis, encapçalada per Josep Abras i Josep Xirgu, perquè es fes la subscripció a "Solidaridad Obrera".

ries de festa major.

El dia 30 de juny de 1933, el president Creus "pren la paraula per exposar que ha rebut un ofici de la Comissió Local del Comitè Català contra la Guerra demanant ajuda econòmica a aquesta societat per celebrar un meeting contra la guerra.

"Meeting que es va celebrar el dia vint-i-sis passat en el saló de festes. Debatut l'assumpte per tots el reunits, i havent considerat que l'acte no té res de polític, que es tracta senzillament d'un acte humanitari, s'acorda ajudar a l'esmentada comissió local del C.C. c. 1 G. amb la quantitat de 10 pessetes"

Posats a subvencionar, l'entitat "ajudà" en diverses ocasions la societat sardanista local, la qual celebrava audicions davant del Casino. En fi, a la darrerria del 1931, 49 socis van demanar un camp d'esports.

Per altra banda, la no assistència de socis a la biblioteca fa que la Junta faci una temptativa per tal de situar-la en lloc més accessible i calent (l'antiga secretaria), per tal de veure si així és més concorreguda.

El dia 27 de gener de 1935 la Junta presidida per Espiridion Vilallonga proposava de modificar la quota i reduir l'impost per reforma. La quota es posava a 1,50 pessetes cada mes, en el benentès que "aquest augment serà provisional fins que s'hagin disminuït (sic) els deutes que pesen (damunt de) la "Societat". Tots els socis van votar a favor de la proposta, en votació ordinària.

L'any 1935, segons dades aconseguides per Dolors Grau (Fons de la Comissaria Delegada de la Generalitat, Arxiu de la Diputació Prov. de Girona, citat a Grau, D., *Llagostera*, Quaderns de la Revista de Girona, 10, Ed. Dip. de Gi., 1987, p. 55), la Peña La Nao era presidida per Lluís Viola i tenia 82 socis, pocs al costat dels 474 socis del Casino. Un centre d'Acció Social Catòlica, per la seva banda, presidit per Miquel Rodó, en tenia 43.

La Fraternitat Republicana Autonomista, presidida per Aureli Morató, en tenia 138, i el Sindicat Social Agrícola, 135. Dirigia aquest sindicat Joan Bou. Per la seva banda, la Societat Patronal Suro-tapeira, presidida per Jaume Freixes, disposava de 41 afiliats.

Deixant de banda la important cooperativa La Regeneradora, cal mencionar també les Germandats de Santa Maria del Puig i Santa Anna, la més important de totes,

Els directius de l'entitat

1891

President, Josep Amatller; secretari, Felip Comas.

1894

Pres., A. Vergés Bassets; secr., F. Vila.

1897

Pres., Artur Rissech; secr., Pere Collell.
Pres., F. Mató; secr., Gerard Coris.

1898

Pres., F. Vilà; secr., Emili Vergés.

1899

Pres., F. Vilà; secr., Gerard Coris.

1900

Pres., Josep Sendra; secr., J. Camós i Costa.

1901

Pres., F. Vilà; secr., Jaume Feixas.

1902

Pres., Gumersind Martí; secr., Pere Capdevila.

1903

Pres., M. Martínez; secr., Lluís Maranges.

1903

Pres., Joaquim Sans; secr., Vicenç Ballell.

1904

Pres., M. Martínez; secr., C. Collell.

1905

Pres., M. Martínez; secr., J. M. Companyó.

1906

Pres., E. Rasset; secr., J. Camós.

1907

Pres., F. Martínez-J. Coris; secr., J.M. Companyó.

1908

Pres., J. Coris; secr., R. Sarrat.

1909

Pres., Enric Sans; secr., Artur Coris.

1910

Pres., Narcís Albertí; secr., C. Llirinós Gafas.

1911

Pres., Pere Collell; secr., Llorenç Buxeda.

1912

Pres., Roquet; secr., Josep March.

1913

Pres., J.M. Companyó; secr., J. March-R. Sarrat-R. Mas.

1914

Pres., Ricard Sarrat; secr., Rafael Mas.

1915

Pres., R. Sarrat; secr., J.M. Coris-M. Amat.

1916

Pres., Pere Sala; secr., M. Calvet.

1916

Pres., B. Codolar; secr., Marià Calvet.

1916

Pres., Joan Nadal; secr., Joaquim Darder-Homs.

1917

Pres., Antoni Font; secr., Marià Calvet.

1918

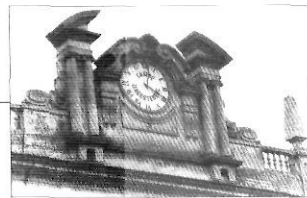
Pres., Joan Font; secr., Joaquim Darder.

1919

Pres., Salvador Fàbregas; secr., J. Balmanya.

1920

Pres., F. Barnès; secr., Sebastià Gispert.

1921

Pres., Delfí Romà; secr., F. Farinós.

1922, 3 de gener

Pres. Ramon Bellvehí; bibliotecari, Miquel Amat; tresorer, Pere Feixas; vocals, Enric Fullà, Ramon Borrell. El 23-VII és elegit vice-president Joan Saurí Calvet.

1923, 9 de gener:

Pres. Joan Saurí; vice-president, Lluís Roura; secretari, Miquel Amat.

1924, 8 de gener:

Pres. L. Roura; vice-pres. Artur Roig; tresorer, Lluís Martinell; vocals, Joan Bagué, Artur Jovanet; bibliotecari, Joaquim Balmanya; secretari-comptador, Josep Miró. El dia 22 de juny de 1924 Rafael Poch Busquets, Josep Mayol, Pere Soler, Miquel Coll i Marian Calvet són escollits per a diversos càrrecs de la Junta constructora, que també s'anava renovant regularment.

1925, 6 de gener:

Pres., Màrius Sastre; vice-pres. Delfí Vendrell; tresorer, Isidre Pi; bibliotecari, Enric Bas; vocals, Lluís Companyó i Domènec Finazzi; secretari-comptador, Josep Miró.

1926, 5 de gener:

Pres. Delfí Vendrell, vice-pres. Joan Font; tresorer, Miquel Gandol; bibliotecari, A. Benet Collell; vocals D. Joan Puig, Domènec Finazzi.

1927, 4 de gener:

Pres., Joan Font; vice-pres., Delfí Vendrell; tresorer, Miquel Rissech; vocals, Joan Costa, Domènec Altarriba; secretari d'actes, Benet Collell; bibliotecari, Frederic Verrié. Atenció: el 7-VIII-1927 són elegits Vicenç Valls i Sebastià Gispert, per a ocupar, respectivament, els càrrecs de vice-president i secretari de l'entitat.

1928, 3 de gener:

Pres., Vicenç Valls; tresorer, Narcís Font; vocals, Joan Costa, Santiago Vila, Josep Roca; secretari, Sebastià Gispert.

1929, 22 de gener:

Pres., Camil Llirinós, vice-pres. Francesc Falivene; tresorer, Joan Carreras; secretari, Sebastià Gispert; vice-secretari, Agustí Coll; bibliotecari, Julià Cutiller; vocals, Santiago Vila i Josep Roca.

De 1930 a la guerra civil les juntes successives són les següents (La data correspon ara a la primera reunió que celebren):

1930, 21 de gener:

Pres., Julià Cutiller; vice-pres., F. Falivene; tresorer, Joan Carreras; bibliotecari, Àngel Suriasm, que dimiteix el 21 de gener mateix i és substituït per Enric Clara; vice-secretari, Agustí Coll; vocals, S. Vila i Arcadi Darder; secretari, Sebastià Gispert.

1932, 19 de gener:

Pres., Josep Creus; vice-pres. F. Falivene; tresorer, Joan Carreras; bibliotecari, Ramon Vellvehí; vocals, Santiago Vila i Joan Soler; vice-secretari, Enric Masgrau; secretari, Sebastià Gispert.

1933, 22 de gener:

Pres., Josep Creus; vice-president, Marian Calvet; tresorer, Francesc Riera; vice-president, Enric Masgrau; vocals, Emili Morató i J. Soler; bibliotecari, Ramon Vellvehí; secretari, Joaquim Corominas.

1934, 19 de gener:

Pres., Ampeli Camós; vice-pres., M. Calvet, secr. Joaquim Corominas, vice-secr., Narcís Nohé; vocals, Emili Morató i Anselm Xirgu; bibliotecari, Gumersind Pareta. El dia 13 de desembre de 1934 dimiteix A. Camós per motius de salut, dimissió que cuejava des de mitjan juliol.

1935, 20 de gener:

Pres., Espiridí Vilallonga; vice-pres, Artur Roig; secr., Robert Vidal; vice-secr. F. Nohé; tresorer, P. Capdevila; bibliotecari, G. Pareta; vocals, A. Xirgu i J.M. Farès.

1936, 24 de gener:

Pres., E. Vilallonga; vice-pres., A. Roig; secr. R. Vidal; vice-secr., P. Costa Clara; bibliotecari, Pelai Feixas; tresorer, P. Capdevila; vocals, J. Capdevila i J. Pagès.

1937, 21 de gener:

Pres., J. Matas; vice-pres., A. Coll; secretari, B. Roma; tresorer, L. Mestres; bibliotecari, P. Feixas; vocals, J. Vila i J. Capdevila; vice-secretari, P. Costa.

amb 540 socis, la de Santa Llúcia Màrtir, presidida per J. Castelló, amb 434 socis, i la de Sant Pere (president, Bonaventura Pla) amb 165 socis, així com la de Sant Felip Neri, presidida per Joan Solà, amb 152 socis.

La base econòmica de totes aquestes entitats (i la dels sindicats de classe, en especial la CNT) era la quota periòdica dels afiliats. Quota mensual que anava des de les 3 pessetes mensuals de la Germanat de Santa Maria del Puig i Santa Anna als 40 cèntims del Centre d'Acció Social Catòlica. Al casino l'any 1935 la quota mensual estava fixada en 1,50 pessetes, com ja hem vist fa un moment, mentre que la Penya La Nao en demanava 0,60.

Iniciada la guerra, el president Vilallonga presenta la dimissió oral del seu càrrec, la qual és acceptada amb l'oposició de P. Feixas, J. Capdevila i P. Costa, a la reunió de la Junta Directiva del 31 de desembre de 1936.

Recapitulació

El fet que el Casino assumeixi l'organització de la festa major local el 1929 no implica en absolut que abans estigués al marge d'aquesta organització festiva ni de la resta de tasques d'animació lúdica comunitària. En aquest article hem vist com el centre es renova i potencia a final dels anys 20. El centre expressa la manera de viure d'una mesocràcia força identificada amb el projecte populista de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Però té al mateix temps una funció popular insubstituïble. La renovació dels estatuts i la magna empresa de la reforma arquitectònica del local —amb totes les dificultats econòmiques i humanes que provoca— són una prova que els casinistes tenien clar quin era el paper cívic que els tocava jugar.

Agraeixo al president de l'entitat Casino Llagosterenc, Pompeu Pascual, i a l'estudiós Esteve Fa l'ajut per a la documentació de base que ha permès aquesta crònica.

El meu agraïment també a Sebastià Gispert i Oliveras, de grata memòria, per les dades facilitades al seu moment.

També expresso l'afecte de sempre a l'amic Enric Marqués, i el meu reconeixement envers els amics Llagosterencs, amb els quals comparteixo aquesta sana curiositat per lligar caps d'una història local apassionada i, sovint, apassionant.